

KŁAMCA (102) *sb m*

-am- (100), -am- (2).

kłám- (92), kłam- (3); kłám- : kłám- *BudBib* (1 : 1), *CzechEp* (4 : 1), *NiemObr* (1 : 1); *końcowe a jasne (w tym 1 r. błędne znakowanie)*.

sg N kłámca (39). \diamond *G* kłámce (8). \diamond *D* kłámcy (2). \diamond *A* kłámcę (5). \diamond *I* kłámcą (26). \diamond *L* kłámcy (1). \diamond *pl N* kłámcy *WujNT* (2), kłámce (1) *KromRozm III*. \diamond *G* kłám(c)o(w) (3). \diamond *D* kłám(c)o(m) (4), kłám(c)ám (1) *BibRadz*. \diamond *A* kłámce (2). \diamond *I* kłámcami (7). \diamond *L* kłám(c)o(ch) (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

Wprowadzający w błąd, mówiący nieprawdę; mendax Calag, Calep, Cn; falsidicus Calep, Cn; expers veritatis, falsiloquus, fictor mendaciorum, insolens veri, mendaciloquus Cn (102) : Iam rzekł w występie moim iż wżelki człowiek ieft kłámca. WróbŻołt 115/11 [przekład tego samego tekstu KromRozm I, KromRozm II, LubPs aa2 [2 r.], KrowObr 227v, BibRadz Ps 115/11, BiałKat 268v, KuczbKat, BudBib Ps 115/11, CzechRozm 210, SkarJedn, NiemObr, ReszPrz], mm8v; á ktoby mu iey chciał namniey powieścićá íwą vńczerbić byłby náwłfem kłámca nieprawdziwy. RejPs 95; KromRozm I B2v; KromRozm II c3v; KromRozm III A6; LubPs X3, aa2 [2 r.]; KrowObr 45, 52v, 58v, 62v, 155, 183, 227v; Lepłfy ieft złodziey niżli vńtáwiczny kłámca [quam adsiduitas viri mendacis]: á wńfákże obá odziedziczá zátráccie. Leop Eccli 20/25[27], 1.Ioann 2/22; BibRadz Ps 100/7, 115/11, Sup 10/14, 1.Ioann 4/20, 5/10; GrzegRóżn L3v; SarnUzn D5v, D6; RejAp 17v; GórnDworz Ee4v; RejPos 84, 219v; á teź cí wńzyfcy ieden v drugiégo Heretycy íą/ przeto rozmáicie ná się pífzą/ ízalónemi się zową/ złośliwemi łługámi/ kłám(c)ámi BiałKat 118v, 268v; KuczbKat 335; Gdy Dyabeł mowi kłámftwo/ z íwego włáfnego mowi/ bo ieft kłámca y óciec iego. WujJudConf 64v [przekład tego samego tekstu KrowObr 52v]; BudBib Ps 115/11, 4.Esdr 11/42; MVfilić íe oględáć co Krolem rzádzili/ Bo więc złośliwym kłámcom chlebili. WierKróc Av; BudNT 1.Ioann 5/10; CzechRozm 4, 210, 255; ModrzBaz 2v; SkarJedn 44; Calag 342a; KochPs 7, 150; SkarŻyw 34; CzechEp 114, 135, 342; NiemObr 175; ReszPrz 8; Calep 406a, 651b; GrabowSet I4v; Kto mowi że go poznał/ á przykazánia iego nie chowa: kłámca ieft/ á prawdy w nim nie máłz. WujNT 1.Ioann 2/4 [przekład tego samego tekstu KrowObr 45, WujNT 815], s. 331, Ioann 8/55, s. 815, 1.Ioann 1/10, 2/22 (12).

W połączeniach szeregowych (10): GlabGad N8, O8; LubPs X3 marg; Leop 1.Tim 1/10; BibRadz 1.Tim 1/10; Azałz nie to ieft wrodzona złoć fáłszerzow/ kłámcow matáczow/ wilkow w owczym odzieniu chodzących/ náspráwy íe dobre/ ktore ich kolá w oczy/ tárgáć CzechRozm 81v, 7v; Lecz boiáźliwym/ y niewiernym/ y obmierzłym/ y mężoboycom/ y wżetecznikom/ y czárownikom/ y báłwochwálcom/ y wżytkim kłámcom/ częćć ich bęđzie w ieźierze goráiącym ogniem y šíárką/ ktora ieft śmiecń wtora. WujNT Apoc 21/8 [przekład tego samego tekstu CzechRozm 7v], 1.Tim 1/10, Yyyyy2v.

W przeciwstawieniu: »kłámca ... prawdziwy« (3): BibRadz Rom 3/4; GórnDworz N6; Milńzac złoć niż cnoty święte/ Milńzyć kłámca niż prawdziwy/ Rádo oko tve przekłete Pátrza zdrády zaráźliwey. SzarzRyt A4.

W charakterystycznych połączeniach: wszelki (kaźdy) człowiek (jest) kłámca (13); kłámca nieprawdziwy, ustawiczny, złośliwy; kłámca złośliwy sługa; kłámca to jest grzeszny.

Wyrażenia »(ociec) kłamca (jest) diabeł« [szyk 10 : 2] (12): *MurzHist* K2v; A więc też to nieieft náuká onego kłamce Dijablá *KrowObr* 95v; iáwnie lię to okazuie/ iż ktorykolwiek zwas Papieżowi przyfięga/ muśi rád nierad Oycu kłamcy Dyáblu fluzýć *KrowObr* 132, 52v, 107v, 131, 137, 149v (11).

Szeregi: »bałwochwalca a kłamca« (1); Náoftátek tu Pán położyć raczył bałwochwálce á kłamce. *RejAp* 180. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»kłamca, (i) mężobojca« (6): Duch nietzyfty ieft/ y kłamcá/ y mężoboycá/ od potzátku/ iáko Pan Kryftus Syn Boży íam/ onim íwiattzy *KrowObr* 52v, 52v [2 r.], 95; *CzechRozm* 239v; *CzechEp* 423. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»kłamca i morderz« (1): Nie od Chriftu fá tedy/ áni od Piotrá/ tá niezbożna ítolicá/ ále od onego kłamce y morderzá ízátáná *NiemObr* 64.

»kłamca i ociec kłamstwa« (2): *CzechEp* 139; Gdy mowi kłamftwo/ z íwego włáfnego mowi: iż ieft kłamcá/ y oycem kłamftwá [*mendax et pater eius*]. *WujNT Ioann* 8/44. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»kłamca a omylny« (1): iż koždy człowiek ieft kłamcá á omylny *RejPs* 171v.

Synonimy: łgarz, matacz.

Cf KŁAMAK